

แนวทางการเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียน

เอมอร สร้อยสุวรรณ*

การศึกษาค้นคว้า เป็นขั้นตอนหนึ่งของการเรียนรู้ที่ครูสามารถประเมินความรอบรู้
ของนักเรียนได้โดยอ่านจากรายงานการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน นักเรียนบางคนรักการอ่าน
หนังสือก็รวบรวมความรู้ได้มาก รู้อย่างกว้างขวาง และเรียบเรียงความรู้ในหัวข้อที่ศึกษา ที่
สนใจหรือที่ครูสั่ง เขียนเป็นรายงานการศึกษาค้นคว้าส่งครูนักเรียนบางคนอยากศึกษาสิ่งที่
สนใจหรือหัวข้อที่ครูสั่งให้ศึกษา แต่ขาดแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้า เช่น ไม่มีหนังสือในห้องสมุด
เพียงพอ ไม่มีกระดาษ และเครื่องมือเครื่องใช้ จึงเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าส่งครูได้อย่าง
ไม่สมบูรณ์ ไม่จุใจ และไม่ภาคภูมิใจในสิ่งที่ทำซ้ำร้ายไปกว่านั้น นักเรียนบางคนเมื่อได้หัวข้อ
การศึกษาค้นคว้าที่ครูสั่ง หรือได้รับคำสั่งที่ครูประกาศให้ทำรายงานจะเกิดความวิตกกังวล
เนื่องจากขาดความเข้าใจที่ชัดเจน คิดว่าเป็นเรื่องที่ยาว เรื่องที่น่าเบื่อ น่ากลัว และไม่อยากจะ
เขียนรายงาน สิ่งที่ศึกษาค้นคว้ามาให้ครูทราบ บางคนไม่มีทักษะการศึกษาค้นคว้าจาก
หนังสือหลายๆ เล่ม ก็ใช้วิธีการลอกข้อความทั้งหมดมาปะติดปะต่อกัน บางคนก็ใช้เทคนิค
การย่อความ บางคนเกิดความเบื่อหน่ายก็ไม่ส่งงานครูและถูกทำโทษ บางคนก็ทำรายงานการ
ศึกษาค้นคว้าภายในเวลาอันสั้น รายงานการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้น ๆ จึงขาดประสิทธิภาพ
ขาดความภาคภูมิใจขาดโอกาสในการที่จะศึกษาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง

การศึกษาค้นคว้าเป็นการศึกษาด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ค้นหาความรู้อย่างอิสระ
จากแหล่งความรู้ต่างๆ มากมาย ไม่มีกรอบของการค้นคว้าแต่มีกรอบของแนวคิดกรอบของ
การเขียนบรรยายความรู้ที่ได้ศึกษา ให้มีท่ากระบวนกรไปในทางเดียวกัน ตามเนื้อหาภาควิชา
หรือหัวข้อที่กำหนดหรือเรื่องที่สนใจ การที่จะทำรายงานได้อย่างสมบูรณ์มีขั้นตอนและกระบวน
กรทำการการศึกษาค้นคว้า การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยทักษะที่มีในตัว
นักเรียนเองที่สำคัญ คือ ทักษะการวางแผน การใช้ห้องสมุด การมีมนุษยสัมพันธ์ รวมถึง
ทักษะทางภาษาสิ่งที่จะแนะนำต่อไปนี้จะทำให้นักเรียนหายกังวลใจในการทำรายงานการ
ศึกษาค้นคว้า และมีความชัดเจนในงานที่จะทำมากขึ้น รวมถึงครูผู้สอนจะได้ใช้ประโยชน์ใน
การแนะนำนักเรียน เพื่อให้การรายงานการศึกษาค้นคว่านั้นเป็นไปอย่างราบรื่น มีกระบวนการทำ
และเกิดประสิทธิผล รวมถึงจะส่งผลถึงนักเรียนให้เกิดพฤติกรรมการเรียนโดยการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเอง มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาให้รู้มากขึ้น รวมถึงการมีความรู้อย่างกว้างขวาง

*ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ

1. ตารางกำหนดงาน การนับถอยหลังจะเริ่มขึ้น เมื่อครูมอบให้นักเรียนส่งรายงาน การศึกษาค้นคว้าเรื่องที่กำหนดภายในวันที่กำหนดให้นักเรียนหลายคนจะรับรู้อย่างเหนียวหนาย ทั้ข้อแท้ แต่ถ้าหากนักเรียนตั้งสติได้และตอบคำถามพื้นฐานเหล่านี้ได้ก่อนออกจากห้องเรียน งานชิ้นนี้ก็จะมีวิวัฒนาการของรายงานการศึกษาค้นคว้าที่มีใช้แค่สักแต่ทำให้เสร็จ เพื่อส่งครู เท่านั้น แต่จะมีความหมายถึงการวางแผนการทำงานเพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพ

คำถามพื้นฐาน	คำตอบสั้นๆ
1. วันที่ครูกำหนดส่งงาน
2. จุดประสงค์ของงานที่กำหนด
3. นักเรียนต้องเลือกเรื่องเองหรือครูกำหนด
4. เรื่องจริงๆ ที่เราต้องเขียน
5. รายงานควรจะยาวเท่าใด
6. ควรจะใช้แหล่งความรู้ที่ใดบ้าง
7. เราควรจะทำอย่างไรกับรายงานนั้นจึงจะถูกใจครู
8. หนังสืออ้างอิงต่างๆ จำเป็นหรือไม่
9. คนที่ส่งงานล่าช้าจะถูกทำโทษหรือไม่

คุณครูบางท่านได้เขียนเค้าโครงที่สำคัญ ๆ ไว้เพื่อให้นักเรียนมีแนวการศึกษา ค้นคว้า แต่ถ้าหากว่าครูไม่ได้แนวไว้ นักเรียนต้องแน่ใจว่ามีความชัดเจนกับงานที่ครูกำหนด ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ วิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนพ้นจากเรื่องกังวลใจทั้งหลายนอกจากนี้ยังช่วย ให้นักเรียนรู้แน่ชัดว่า อะไรถูกต้องตั้งแต่เริ่มต้น

2. การฝึกฝนตนเองเพื่อการปฏิบัติงานของนักเรียน การที่จะเริ่มงานได้ดีไม่มีอะไร เท่ากับการเตรียมทุกอย่างในการทำรายงานการศึกษาค้นคว้า โดยควรจะวางพื้นฐานการ ดำเนินงานไว้ใหม่ที่ที่จะเริ่มงานได้ดี ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะในการเก็บสิ่งต่างๆ สำหรับการ ทำ รายงาน การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าให้เป็นที่เป็นทางพูดง่าย ๆ ก็คือว่าการเตรียมตัว ก่อนที่จะเริ่มงานศึกษาค้นคว้าและเขียนรายงาน

ขั้นที่	ขั้นตอนกิจกรรม
1.	เลือกเนื้อหาวิชาที่นักเรียนสนใจหรือตามที่ครูกำหนด
2.	จัดเนื้อหาวิชาตามข้อ 1 ให้เป็นหัวข้อเฉพาะโดยหาหัวข้อย่อยในเนื้อหาใหม่
3.	เขียนหัวข้อเรื่องซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่รวมวัตถุประสงค์และแผนงานต่างๆ ของงานศึกษาค้นคว้าครั้งนี้
4.	รวบรวมความรู้ต่างๆ จากห้องสมุด ดำเนินการสำรวจหรือการสัมภาษณ์บุคคล ถ้าจะใช้วิธีนี้กับการศึกษาค้นคว้า
5.	บันทึกลงบนบัตรรายการ บันทึกแหล่งอ้างอิงในบัตรประวัติผู้แต่ง และข้อมูลความจริงหรือคำพูดที่คัดลอกลงมาในบัตรบันทึก
6.	เขียนเค้าโครงจากที่บันทึกไว้ในบัตรบันทึก จัดบัตรรายการตามลำดับในอันที่จะสนับสนุนเนื้อหาตามหัวข้อรายงานแล้วถ่ายถอดวัตถุประสงค์และหัวข้อย่อยจากบัตรรายการที่จัดลำดับไว้ลงในเค้าโครงของรายงาน
7.	เขียนร่างครั้งที่ 1 กรอร่างครั้งที่ 1 นี้ ได้จากบัตรบันทึกรายการและเค้าโครงที่เขียนไว้
8.	อ่านทวนแล้วขีดเกลาข้อความในฉบับร่างที่ 1 ในการตรวจทานฉบับร่างนี้ให้ดูรูปแบบและการจัดวางรูปแบบและเนื้อหา นอกจากนี้ต้องตรวจทานคำถูก-ผิด ข้อความที่คัดลอกมา และข้อมูลความจริงต่างๆ คัดลงมาอย่างถูกต้อง
9.	เขียนฉบับร่างครั้งสุดท้าย เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจทานฉบับร่างครั้งที่ 1 แล้ว ให้เขียนใหม่ โดยเติมฟุตโน้ต บรรณานุกรม และคำนำ
10.	อ่านทวนฉบับร่างครั้งสุดท้าย อ่านทวนให้แน่ใจว่าไม่ได้เผลอปล่อยคำผิดให้ผ่านตา ดูว่ากระดาษที่เขียนนั้นเรียบ สะอาด และนำอ่าน

เสนอรายงานการศึกษาค้นคว้าก่อนหรือภายในวันที่ครูกำหนด

ผลงานของนักเรียนจะเป็นการเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการเรียนในระดับสูงขึ้นและเป็นนิสัยติดตัวในการรู้จักหาความรู้ด้วยตนเอง แต่ขั้นตอนกิจกรรมแต่ละขั้นต่อนั้นนักเรียนจะต้องฝึกให้มีทักษะกระบวนการ แบบฝึกทักษะแต่ละขั้นต่อน จะได้นำเสนอต่อไป การพัฒนาการเรียนการสอน การเขียนรายงาน การศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพนี้ จะประกอบด้วยคู่มือการสอน และแบบฝึกการเขียนรายงานการศึกษา ค้นคว้า ของนักเรียน ซึ่งจะฝึกที่ละขั้นตอนจนครบ 10 ขั้น จนเกิดทักษะกระบวนการให้เกิดขึ้นในตนเอง

สิ่งที่ต้องเตรียม	เหตุผล
<ol style="list-style-type: none"> 1. ถุงหิ้ว/ถุงจ่ายตลาด/กล่อง /ถังเล็กๆ อย่างใดอย่างหนึ่ง 2. กระดาษแผ่นเล็กๆ ดินสอ ยางลบ กระดาษบันทึกเล็กๆ เป็นปึกๆ ใส่ไว้ในถุง/กล่อง/ถัง (ในข้อ 1) 3. พจนานุกรมหรืออภิธานศัพท์ จัดไว้ในที่สะดวกต่อการใช้ 4. จัดมุมห้องหรือมุมหนึ่งมุมใดที่เงียบสงบ เป็นที่ทำงานและเก็บของที่กล่าวในข้อ 1,2 ไว้ที่มุมนี้ 5. จัดหาบัตรห้องสมุด และบัตรสมาชิกห้องสมุดสาธารณะ (ถ้ามี) 6. สร้างความคุ้นเคยกับบรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียน ห้องสมุดสาธารณะ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเก็บสิ่งต่างๆ สำหรับการเขียนรายงาน 2. เพื่อสะดวกในการจด บันทึก พกพา 3. สิ่งนี้จำเป็นเมื่อนักเรียนเริ่มเขียนสะดวกในการหยิบใช้ 4. ขจัดการสูญหายของส่วนประกอบต่างๆ ที่ได้ศึกษาค้นคว้าไว้แล้วและไม่สับสน 5. แก้ปัญหาการแข่งหนังสืออ้างอิงต่างๆ กับเพื่อนร่วมชั้นและมีโอกาสเลือกหนังสือและสิ่งอ้างอิงได้มาก 6. บรรณารักษ์เป็นผู้ที่รู้จักวิธีลัดในการหาสิ่งที่นักเรียนต้องการ

3. พื้นฐาน 10 ขั้นในการเขียนรายงาน โครงร่างของรายงานมักจะปรากฏเป็นรูปร่างของเมฆก้อนใหญ่ที่คลุมเหนือศีรษะของนักเรียน โครงร่างขนาดนี้สามารถแยกย่อยลงได้ ถ้านักเรียนพยายามทำงานแต่ละส่วนตั้งแต่รับมอบงาน คนที่ปั้นงานรายงานการศึกษาค้นคว้าให้เสร็จภายใน 1-3 วัน หรือเร่งรีบทำงานแบบไม่หยุด ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้แต่ผลที่ได้คือ ความล้มเหลว หนทางที่ง่ายกว่าในการทำงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเสนอ 10 ขั้นตอนต่อไปนี้ จะช่วยแบ่งเบาการวิตกกังวลของนักเรียนให้เป็นงานที่มีระบบและมีขั้นตอน

หากท่านผู้อ่านท่านใดสนใจในแบบฝึกปรดกรอกแบบสอบถามต่อไปนี้ จะเป็นพระ
คุณยิ่ง

ความคิดเห็นของผู้อ่าน

1. บทความนี้มีประโยชน์ต่อท่านหรือไม่
 - () มี
 - () ไม่มี
 - () อื่นๆ โปรดระบุ

2. นักเรียนระดับใดเหมาะสมกับการฝึกทักษะพื้นฐาน 10 ขั้น
 - () ป.3-4
 - () ป.5-6
 - () สูงกว่าระดับประถม (โปรดระบุเหตุผล)
 -

3. ท่านอยากให้ผลงานของการเขียนรายงานของนักเรียนของท่านดีขึ้นกว่าเดิม ท่านมีความ
คิดอย่างไร
 - () ทดลองใช้แบบฝึกที่มีอยู่แล้ว
 - () ทำเครื่องมือฝึกเอง
 - () อื่นๆ โปรดระบุ

4. ถ้านักเรียนได้ฝึกทักษะพื้นฐาน 10 ขั้นในการเขียนเรียงงาน ผลงานของนักเรียนมีแนวโน้ม
อย่างไร
 - () ดีขึ้น
 - () เหมือนเดิม
 - () อื่นๆโปรดระบุ.....

ชื่อ/สกุล

โรงเรียน.....

อำเภอ.....

จังหวัด.....